

Tas Latweeschui draugs.

1846.

17. Jan.

368
Lappa.

Das wezs ustizzams mahzitajs Leischu semmē
un winna audseknis Zahnis.

Dhtra nodalha.

Kad Jahnis spittali drusku atkal atspirge,
kad redseja, ka Kattolu mahzitaji gan drihs ik-
deenas, kad tohs zittus wahjus apmekleja, arri-
pee winna gultas peestahjahs, un itt mihligi win-
nam labbu deenu dewe. Pehz jau sahze pee win-
na gultas apsehstees un par schahydahm tahdahm
leetahm ar winnu parunnatees.

Tad nehmahs runnaht no tizzibas leetahm,
un faru Rattotu tizzibu, zik warredami, usteikt.
„Pee muhsu svehtas tizzibas,” — tà weens fazzija
— „wairak kà simts millioni zilweku peederr, wis-
fâs mallu mallâs dñihwodami. Tif leela nar-
zitta draudse!” — „Ne nemmeet par lau-
nu, zeenigs mahzitajs” — tà Jahnis atbildeja
— „ne nemmeet par launu, kad es jums kahdu-
wahrdinu pretti fakk. Paganu wehl irr 5 reis’ wai-
rak, ne kà kristigu zilweku; woi nu tadeht paga-
nu tizziba ta labbaka un svehtaka? — Tas skaitis,
woi leels woi mass, pee Deewa walstibas ne fo-
ne-istaisa. Tomehr, kad pehz lauschu skaita, tizzi-

A circular library stamp. The outer ring contains the text "LATVIJAS ZINĀTŅU AKADEMĪJAS BIBLIOTEKA". The inner circle contains the text "PSR FUNDAMENTĀLA LIBRĀ" at the top, "1924" at the bottom, and "dib." in the center.

bu gribbeet noswert, tad muhsu tizziba arr' tik
 weegla now. Kattoleem gan tas leelakais skaits
 par wissahm kristigahm draudsehm; bet mums atkal
 leelaks skaits irr, ne ka tahm zittahm draudsehm.""
 — Zittā deenā Kattolu mahzitajs muhsu Jahnī
 jau skaidraki sahze labbinahf pee sawas tizzibas.
 — „Semmes behrneem“ — ta winsch fazzija —
 „peeflahjahs taf paschā tizzibā dsihwoht, ka tas
 semmes tehws. Un woi tad ween muhsu mihi-
 lam kehninam ta Kattolu tizziba? — Ta patti
 arr' irr Estreikeru Keiseram, Sprantschu semmes,
 Spanijes, Portugalles un dauds zittu walstu keh-
 nineem un augstcem waldineekeem. Schee tak ne-
 dsihwohs tahdā tizzibā, kas now labba un teiza-
 ma.“ — „Juhs atkal, zeenigs mahzitajs,“
 Jahnis atbildeja, „tizzibu gribbeet noswert pehz
 laizigas, pasaunigas gohdibas. Bet tizzibas spehfs
 un labbums ne muhscham nestahw kaut tahdā ah-
 rischfigā leetā,zik leelā buhdamā, bet ween eeksch
 ja, ka zilwekus warr taifift par pateesigem Deewa
 behrneem, tohs no grehkeem pee Deewa atgreesdama.
 Pee muhsu ewangeliuma tizzibas arr' turrahs dauds
 kehnini un augsti waldineeki, Pruhfschu, Sweedru,
 Dahnu, Enlenderu, Ollenderu, Wirtemberges keh-
 nini un wehl zitti Wahzsemmes waldineeki. Juhs,
 zeenigs tehws, tak arri sawu Kattolu tizzibu neat-
 mestu, kad juhs dsihwotu Sweedroß jeb Pruhfschöß
 jeb Enlenderoß? — Kad allasch to tizzibu buhs
 turreht, kas tam semmes tehwam irr, tad es scho-
 deen Leischöß buhschu Kattolis, rihtā pee Turkeem
 buhschu Turkis, un starp paganeem buhschu pagans.
 Tas tak ne muhscham newart buht. Tee apustuli,
 woi dsihwoja Juhdoß, woi paganoß, ne bij' ne
 Juhdi, ne pagani, bet kristigi zilweki. Ta es pa-

leeku Lutera-tizzigs, lai mannam mihtam semmes
 tehwam tizziba buhtu kaut kahda; pehz tizzibas lee-
 tahm mums naw ja-atbild kehnineem, bet ween
 Deeram, itt ka tas Pestitajs fakka: dohdeet Keise-
 ram, kas Keiseram peederr, prohti: laizigas leetas,
 bet Deeram, kas Deeram peederr, prohti: to firdi
 un to tizzibu, ko firdi turram.""— „Es jau sinnu"
 — ta atkal tas Kattolu mahzitajs fazzijsa — „kas
 jums Latweescheem un wisseem Lutera - tizzigeem
 pee muhsu Kattolu tizzibas nepatihk. Jums tas
 reebj, ka mehs frustu mettam. Bet woi ne zittâ juh-
 su katkissi paschâ pirmâ lappinâ nestahw rak-
 stihs, ka jums rihtâ, augscham-zehluscheem, buhs
 frusta-sihmi taisiht eeksch ta wahrda ta tehwa, dehla
 un svehta Garra?" — Jahnis atbildeja: „„ak,
 mihtajis mahzitajs, kad mums frusta meschanan ween
 par reebchanu buhtu pee juhsu tizzibas, tad mehs
 Latweeschi scho paschu deenu wissi Kattoli palik-
 tun; muhsu mahzitaji paschi katri behrniniu pee
 kristischanas ar frusta-sihmi svehti, un to ne weens
 naw turrejis un neturrehs par grehku. Bet kad
 ar frusta-meschanu ween jau kahdu svehtu, Dee-
 wam patihkamu darbu dohma darriht, ar frusta-
 sihmi dohma glahbtees no kahdas nelaimes, tad
 mehs to gan sau zam par mahnu tizzibu, jo ta
 frusta-sihme nespelj ne ko, bet ween tas frusta-
 fests.""— Pehz kahdu brihtinu Kattolu mah-
 zitajs atkal fazzijsa: „nu kad frusta meschanu
 juhs Lutera - tizzigi par grehku neturrat, tad tak
 jums bresnigi reebj tahs bilden, kas muhsu
 basnizas. Bet woi pee jums us katri altari ne
 arri kahda bilde? — Mehs Kattoli sawas basni-
 zas nu gan dauds wairak ar bildehim ispuschkojain,
 svezzes preefsch tahm eededsinajam un kwehpina-

jam; bet woi arri sinnat, kapehz mehs to darram? — Muhsu semneeki, tee Leifchi, irr wehl tumfchi laudis; tee rakstus neproht, un tapehz arri no raksteem ne ko newarr mahzitees. Tad nu winneem bildes irr rakstu weetā; no bildehm tee mahzahs svehtus stahstus, un ko tas Pestitajs, tee Apustuli un zitti svehti darrijuschi. Jums Latweescheem, kas rakstus mahkat un no pascheem raksteem wissu labbu atsibfchanu mahkat smeltees, jums arri bildes ne mas newaijadsetu, tad juhs Kattolu tizzibu usnemtu." — Jahnis tubligh atsinne, kahda wiltiba bij schinnis wahrdōs, ko Kattolu mahzitajs, ar mihsstu mehli winnu labbinadams, sazija. Winsch tadeht, sawā firdi kā safillis, atbildeja: „„Uskarreest, juhs Kattoli, sawās basnizās bildes, zit gribbedami, to mehs jums par wainu neliksum. Bet tad preefsch bildehm svezzes eeededsinajeet, kwehpinajeet, flannaitees, us zelleem nomettaitees, tad juhs bildehm dohdeet gohdu, kas Deewam ween peederr, tad juhs darrait, ko Deews suntahm reisheim sawōs wahrdōs aisleedsis, un kā jau Deews zaur Mohsu Israëla behrneem aisleedsis, itt kā rakstichts 2 Mohs. 20, 4. 5.: „„few nebuhs fewim ne kahdu isgraissitu tehtu nedf kahdu lihdsibu darricht, un few nebuhs preefsch winneem semmē mestees un teem falpoht, jo es esmu tas Kungs, taws Deews." — Un woi tad tumfchi semneeki un prasti, nemahziti zilweki ween bildehm tahdu gohdu pee jums dohd? woi juhs mahzitaji paschi un augusti leeli un deewsgan ismahziti fungi to paschu nedarrat, kas tak rakstus proht labbaki, ne kā mehs Latweeschi? Kā tad nu Latweescheem sohlaist atlaist, ko juhsu tizziba lihds schim ne weenam, ne augustam, ne semmam, ne gudram un mahzitam, ne tumscham narw at-

laidsi? — Un juhs paschi, zeenigs mahzitajs, muhs Latweeschus usteizeet par gaifcheem laudim, kas rafstus mahk, un sawus Leischus sauzeet par tum-scheem laudim. Woi wehl labbakas leezibas wai-jaga, pahr to, ka muhsu tizziba irr labbaka par Kattolu tizzibu? — No furra laika tad Latweeschi gaifchaki palikkuschi, un nu paschi rafstos warr mefleht? — Kamehr Latweescheem bij' Kattolu tizziba, tad tee tahdi paschi tumschi laudis bij', ka Leischi wehl schodeen irr? Woi winni gaifchaki un skaidraki naw palikkuschi no ta laika, ka Lutera tizzibu us-nehmuschi? Wei muhsu mahzitaji ar ne-apnikku-schu darboschanu Latweeschus pee tahdas gaifchibas naw peewedduschi, ka nu Latweeschi arr' warr barriht, ko tas Pestitajs wisseem zilwekeem irr pa-wehlejis, fazzidams: meflejet rafstos! — Kamehr Kattolu tizziba Kattolu mahzitajus wehl nedenn, ta patt par sawu draudses behrnu apgaismoschanu puhletees, ka Lutera draudses mahzitaji to darra: tamehr ne-usteizeet, zeenigs mahzitajs, Kattolu tizzibu. Taggad es wehl pehz taifnibas warru fazziht: eeksch Lutera tizzibas irr gaifchums, eeksch Kattolu tizzibas wehl tumfiba! —

Jahnis, fasillis, wairak bij' runnajis, ne ka wehl winna wahjai meefai bij' par labbu. Tapehz kad pehdigus wahrdus tik ar mohkahn bij' isrun-najis, winsch galwu wairs newarreja augschâ tur-reht, bet kritte appakkat sawâ gultâ, ka nogihbis. — Kattolu mahzitajs, schohs wahrdus dsirdoht, sohbus fakohde, un aiseedams sawâs dusmâs zaur sohbeem fazzijs: ak tu negants wella-behrns! —

Pehz pahri neddelahm Jahnis jau drusku warreja pastaigatees. Akzik winnam firds fahpeja, basnizâ ar zitteem tizzigeem lohpâ Deewu luhgt,

un pateikschanas uppurus tam Wiss = angstakam
 atnest par winna schehligu isglahbschanu no nahwes
 breesmahm! Zit winnam firds slahpeja, no Deewa
 wahrdeem kahdu eepreezinachanas; un apstiprini-
 schanas lahsiti preefsch sawas nogurruuschas dwehseles
 smeltees! — Bet schè nebija ne Lutera basnizas, ne
 Lutera mahzitaja. „Nu tad es tak no-eeschu Katt-
 tolu basnizâ“ — ta winsch pee sewis fazzijsa — ;
 „ta arri ta Kunga wahrdam irr swehtita, un warr
 buht, ka tur kahdu wahrdinu dsirdefchu, kas ka
 rassa mannu firdi atspirdsinahs.“ — Swehideenâ
 Jahnis nu gahje Kattolu basnizâ. Pee durwim
 jau nomettahs zellôs un karstahm affarahm par
 waigu nobirstoht, winsch tam Kungam pateize, ka
 no nahwes winnu bij isglahbis, ar wissadahm sal-
 dahm eepreezinachanahm par wissu to behdu laiku
 winnu preezimajis un no wissas maldischanas pa-
 sargajis. Kad, atkal pazehlees, apkahrt skattijahs,
 tad redseja, ka preefsch wissahm bildehm dauds
 swezzes bij eededsinatas, un Leischi preefsch tahm
 klannijahs un tahs peeluhgdami mettahs semmè.
 Jahnis affaras newarreja noturreht, tahdu Dee-
 wa-kalposchanu redsoht. Bet wehl behdigakas lee-
 tas bij ja-reds. No basnizas kambara issahze kahdi
 20 Latweefchi, wissi no Birschu draudses, un Jahn-
 nim pasihstami, starp teein arri Jahnna brahlis,
 Pehteris. Tohs wedde preefsch altara, un famehr
 dseedataji dseedaja, un zitti Kattolu mahzitaji ap-
 winneem kwehpinaja, weens mahzitajs winnu gal-
 was, fruktis, rohkas un kahjas sinehreja ar elji.
 Kad tas bij padarrihts, dseedataji palikke flusji, un
 Kattolu mahzitajs us Birscheneekeem fazzijsa: „juhs
 nu to svehtu Kattolu tizzibu peenehmuschi; apsweh-
 rejet to wehl, schohs wahrdus fazjidami: mehs at-

fakkam leekai un wiltigai Lutera tizzibai, un libds kappam zeeti turrefimees pee tahs weenigas patee-sas Kattolu tizzibas." — Birschinecki, schohs wahr-dus dsirdoht, palifke bahli, kà frihts; kahdu brihdi wissi zeete klussi, itt kà nedrihfstetu tahdus breefmi-gus wahrdus no muttes islaist, it kà wehl Deewa labbajs gars winnu firdis buhtu kustinajis, un tahdu grehku aisleedsis; bei tad Pehteris, lai gan ar trihze-dainu balss, pirmajs, un pehz taim arri tee zitti schohs wahrdus fazzijs pakkat. — Nu frustu pee-fahre fatram pee kafla, grahmatinu eedewe rohkà, un tehs atlaide us mahjahn.

Jahnis puſe-mirris no basnizas gahje atpak-fat spittoli; firds bij kà faschnaugta, kà no gruhta afmina nospeesta; tik ka wehl warreja us kahjahn turretees. „Ak manni brahli, ak manni nabbagi brah-li! Ko juhs darrijuschi! Kam juhs sawu dwehfeli sau-dejuschi!" — tà nu weenuinehr waideja, tapatt deenâs, tapatt naftis, un kad nu kaut kahdu Kattolu mahzitaju eeraudsija, tad wissa meesa sahze winna trihzeht. Par kahdahm deenahim tee arr'ne ko ar winnu nerunnaja; tad weens pee winnu peegahjis un winnu glaudi-dams fazzijs: „Kam tu tà behdajees, Jahni mihtajs? Tawi brahli dewuschees tahdâ tizzibâ, kas par wissahm ta svehtaka, un mehs zerrejam, ka tu drihs tà patt muhsu tizzibu usnemsi." — Darrajt ar manni, ko gribbedami, dedsinajeet mannu meesu, fakappajt to gabbalu gabbalôs, bet sawu tizzibu, sawu Pestitaju es neatstahschu. — „Mehs few launu ne ko nedarrisim, tà mahzitajs fazzijs, winnu kà apmeerinadams. „Un kas few peesveesch sawu Pestitaju atstaht? Woi tad mehs Kattoli Jesum netizzam? Woi tad mehs ne-effam kristigi zilweki, pehz ta kunga wahrda dehweti un us winna

nahwi kristiti?" — „Zeenigs mahzitajs — ta Jah-nis atbildeja — „es gan sinnu, ka Kattoli naw pagani, bet kristiti zilweki; betzik Jesus swerr juhsu tizzibâ? — Tas Apustuls Pahwils fakka: weens widdutajs irr starp Deewa un zilwekeem, tas zilweks Jesus, un ta mehs Jesu par to weenigu widdutaju turram, us to palaujamees dsih-wojoht un nomirsteht, un no winna ween gaidam grehku peedohschamu, pestischamu un muhschigu dsihwoschamu. Woi Kattoli arr' ta darra? Woi Kattoli arri tahs dwehseles us Jesu ween rahda? — Jums wehl dauds simts siwehti, ko pa-schi par widdutajeem sauzeet, ko peeluhdseet, us ko zerrejeet; woi zaur to Jesum gohdu nelaupijeet, winna nopolau nemafinajeet? woi ta nabbagas dwehseles nenogreeschait no ta weeniga Kunga, kas irr tas zelsch un ta dsihwiba un ta pateesiba, un bes ka ne weens newarr nahft pee to tehwu? Woi ta nabbagas dwehseles nemahzaat us zilwekeem pa-lautees un ustizzetees, kas tak pestiht newarr ne weenu? — Tapehz es fazzijs: es sawu tizzibu un sawu Pestitaju negribbu asttaht; jo Kattolu tizziba man tahdu Jesu nemahza, ar ko man gan, bet tahdu, kas bes zitteem widdutajeem un aisluhdsejeem, weens pats, man newarr pestiht un siweh-tu-darriht; un ta hds Pestitajs ihsten' naw ne kahds Pestitajs. — — nn.

(Bittas nodastas us preefschu.)

Schai lappai pawaddons, kur laffama: I. Mahrtina Lutera dseefma par diwi jaunekleem, kas 1523schâ gaddâ tizzibas dehl no Deewa-wahrdu eenaidneekeem fadedsinati. II. Dseefmas: 1) Dohmas, gadda beidsamâ walkarâ, 2) Dseefma, Jesus pa-augstiinaschanas deenâ dseedama.

Brihu driekteht. No Widsemmes General-gubbernements vusses:
Dr. C. E. Napierky.

Latweeschu drauga p a w a d d o n s

pee № 3.

17. Januar 1846.

Mahrtina Lutera dseefma
par divi jaunekleem, kas 1523schâ gaddâ tiz-
zibas dehl no Deewa-wahrdu eenaidneekeem
fadedsinati.

Mums no muhsu tizzibas=mahzitaja Mahrtina Lutera irr daschas jaukas un spehzigas dseefmas, no kurrahn zittas Latweeschu wallodâ pahrtulkotas muhsu wezzâ un jaunâ dseefsinu=grahmata irr eelikas. Tanni laikâ, kad ewangeliuma=tizigu un pahwesta=*) klausitaju starpâ bija patte karstaka zihnschana, tad skaidras mahzibas prettineekeem no Lutera dseefmahm gan drihs wehl wairak bailes bija, ne kâ no winna zitteem spehka=wahrdeem. Jo kâ muschias us meddu, ta laudis kritte us Lutera tizzibas=pilnahm dseefmahm. Kad daschkahrt muhki ***) un zitti pahwesta falpi ar gudrahm wallodahm prett Luteru sahkuschi mah-

*) Par pahwestu wehl muhsu laikos nosauz wissu Kattolu mahzitaju wijsbiskapu, kas Rohmas-pilsfehtâ leelâ gohdâ walda, un fakkahs Krisius weetneefs wijs semmes. Tomehr scho reis' winnam naw wairs tas spehks, laudis apmahnicht un pahwarreht, kas to brihd' bija.

**) Muhsus nosauz tahdus zilwekus, kas no zitteem laudim atschkirdamees fa-eet fohpâ dshwoht sawaddos namdos, fo par flohstereem nosauz, ar tahdu noswehrinaschannu, ka gribb bes laulibas, nabbagi, un wijsneefem (itt ihpaschi pahwestam) paklausigi dshwoht un ar tahdu padohmu, ka us spehtahm leetahm ween gribb stahweht. Pee ta leelaka vulka dauds zittadi notizzis, ne kâ nosazzibts bija, un winni dauds wairak nelabbuma paaulê darriuschi, ne kâ labbumu.

zibt un skaidru tizzibu nizzinaht, tad weentefigi laudis nehmuschees dseedaht weenā balsi tahdu tizibas dseesmu un scheem bija ja-paleek flusseem un ar kaunu ja-welkabs prohjam.

Tè mehs weenu no Lutera dseesmahm luhkuschi pahrtulkoht, kà warredami; — jo paschi winna wahrbi laikam spehzigaki un jaukaki. Lai to dseesmu labbaki proht, tad ja-stahsta, kahds tas notikkums bijis, us ko Luters schinni dseesmā rahda.

Kad 1523schā gaddā Ollanderu-semme skaidra ka tizziba bija sahkuß plestees, tad arri muhku-floßteri, Antwerpen=pilsfehtā, diwi jauni muhki, Jahnis Esch un Indrik Vðes, zaur Lutera grahmatahm us Deewa raksteem usrahdisi, atinette neezigas zilweku=mahzibas un peekritte pee skaidras ewangeliuma=tizzibas. Tannī laikā Rohmas pahwesta un winna klausitaju warra bija leela un winni sawu gohdu ar sohbinu un ugguni, ar warras= un wiltus=darbeem aissstahweja. Arri scheem diweem tuhdalin usgahje, jo tee ne dohmaht nedohmaja sawu tizzibu flehpt. Kad draudi bija par weltu, tad ar wilitagahm gudribahm winnus luhkoja labbinah, lai sakkoht, ka winneem effoht wihlees un kà pee wezzas pahwesta tizzibas gribboht palikt. Tee tadeht winneem wedde wirſu augsti ismahzitus wihrus. Bet tee jaunekli weentefigi us to stahweja, ka schee ne pahwestam, ne zittam kahdam zilwekam newarroht wairak tizzeht, ne kà skaidreem Deewa=wahrdeem un atbihdiya wissas gudras usmahfchanas tikkai ar to sohbinu ta Garra, kas irr tas Deewa wahrds. Kad winni, nikni palikkuschi, spreede: ka schee no muhku=gohda effoht nomettami un ugguni faddedsinajami. To tad arri isdarrija Brisseles=pilsfehtā. Tee jaunekli

wehl paschâ ugguni dseedaja: „Deews Rungs, mehs
flawejam“ un ta nomirre pateesi svehtâ mîrschanâ.
Nu prettineekeem bija kauns un tee labprah to
leetu gribbeja zittadi grohsicht, sazzidami, ka tee
jaunekti pehdigi wehl sawu tizzibu effoht noleegu-
schi; bet tas teem ne-isdewahs, jo ta leeta bija
notikusi dauds leezineku preefschâ.

Af, zik mas mehs sinnam Deewam pateikt,
ka mums sawas tizzibas deht ne kahdas breefmas
naw ja = zeesch! Un kas sinn, — zik mas mehs
scheem jaunekleem buhtu lihdsigi turrejuschees!

Schê nu irr Lutera dseesma, pahrtulkota:

Nu klaufat jaunu dseefminu,
Kà Deews irr parahdijs
Pats sawu spehla-gohdibu,
Ko wisch irr padarrijs
Briffelos leelâ pilseftâ
Zaur diwi puisenischeem,
Lai stahw pafaulê leeziba,
Ka pafcheem jauneklischeem
Deews svehtus spehlus pasneeds!

Las weens no Deewa usluhkohts
Bij Fahna wahrdâ eelikts,
Tam brahl's arr' garrà ispuischkohts; —
Indrika wahrdô tam peeledts.
Schee abbi svehti mirruschi
Un frohni panahkuschi,
Jo Kristus deht tee zeetuschi
Un zeeshoht aisgahjuschî
Kà miqli Deewa = behrni.

Lohs Kehris wezzajs eenaidneeks
Sahks breefmiigi apdraudeht,
Teem Deewa-wahrdôs stahweht leegs,
Ar gudribu buhs saudeht.
Las sadisks rakstôs mahzitus
No leelas augstas fohlas,
Ar wiltu schohs nu dihdiht buhs;
Gan beedina, gan foahlahs, —
Ne ko teem newarr usteepi.

BIBLIOTHEK
der GESELLSCHAFT für
GESCH. u. ALTERTUMSK.
RIGA.

Wiffadi tee ismehgina,
 Gan mihi, bahrgi rahdahs;
 Lee jaunekli tohs atbihda,
 Ka muhri pretti stahdahs.
 Lee dusmas wezzam meisteram,
 Ka puischus newarr winneht,
 Nebuhs schim palikt leelakam?
 To kaunu negribb minneht!
 Nu ugguns lai tohs aprihi! —

Lee muhku-drehbes noplehfsch scheem,
 Nomett no wissa gohda;
 Par to naw behdas jaunekleem,
 Lee fmeij pehz tahda sohda,
 Pateiz' wehl Deewam augstakam,
 Ka teem buhs palikt wallâ
 No tahdahm mahnu-luppatahm,
 Kur wellam wairak datta,
 Ur ko pafauli peewitt.

Nu wehl par ihsteem preestereem
 Zaur Deewa schehlastibu
 Eelsch zeefchanas buhs palikt scheem,
 Kad pafaul's mihlestibu
 Un wiffas muhku-tumfibas
 Un zilwezigus neekus
 Noleek eelsch Kristus tizzibas,
 Gaid debbesigus preekus,
 Da Kunga dehl nomirstoht.

Lee noraksta scheem grahamtu,
 Leek pascheem lassift preefschâ,
 To jauneklischu tizzibu
 Tur eelikfuschi eekschâ.
 Schi waina wiffu-leelaka,
 Ka Deewam tizzejufchi,
 Zilweku-mahnus neklaufa,
 Bet tahs irr nolikkuschi —
 Par to lai pelnôs sadegg!

Lee uskurr leelus uggunas,
 Utwedd tohs abbus flahtu,
 Bet brihnumus flattiht jauneklus

Un winnu drohschu prahlu!
 Ar preeku tee eet ugguni,
 To Kungu flavedami!
 Te bendes stahw ismissuschi,
 Nu wehl nomannidami,
 Ka sche irr Deewa rohka.

Tau winnus fagrahb schehlumi,
 Nesinn, ka buhs to kluffeht,
 Tee darbi naw isleelami
 Un tomehr negribb dusseht.
 Kauns firdi kohsch, kauns klijumâ,
 Tee fuhgahs, kur fa-eetahs.
 Bet Gars to neturr klußumâ,
 Ahbela aff'nis leetas
 Us Kaïnu nobrehzahs.

Tee pelni naw wairs flehpami,
 Par wissahm walstim putte,
 Ne semmê rimst, ne uhdensi
 Un eenaidneeku futte.
 Ko dsihwus winsch irr nomahzis
 Ar drohschu fleykawibu,
 Tohs flahpeht mirruschus winsch wis
 Newarr ar uszichtibu —
 Tee dseed woi tuhktostohsch' rihklehm!

Gan jaunus mellus isdohma,
 Lai ballina scheem grehku,
 Tee pasazzinu daudsinu
 Segt pateefibas spehku.
 Pehz nahwes wehl tohs jauneckus
 Tee gahna aifgahjuschus,
 Teez nahwes-baileb buhdamus
 Tohs effam noleeguschus,
 Ko pirmak leezinaja.

Nu — lai tee mello naft' un deen',
 Mumis firds naw noßkummusi;
 Mumis klahjahs Deewam pateikt ween,
 Ka tizzib' atsehlusi.
 Mumis wassara nu teescham nahk
 Un seema irr pa gallam, —

Zau tizzib's pukkes seedeht sahk. —
 Kas to pa wissahm mallahm
 Efahzis, — — tas to pabeigs.

50.

Dohmas, gadda heidsamā wakfarā.

Muh schigaj̄s! kas muhscham effi bijis,
 Pirms ka wissi laiki zehlufchees;
 Muh schigaj̄s! kas muhschigi paliksi,
 Kad buhs wissi laiki beiguschees. —
 Je howa! Tu stiprajs pofaul's fehnisch,
 Tu walb' semm' un debbes spehzigi,
 Je howa! kam wissas leetas klausa
 Debbesis un semme muhschigi; —
 Zeb aot! kas pahr tahm swaigsnehm walda
 Wissu-augstā, svehtā gohdibā; —
 Zeb aot! preefsch ka tee eng'li klannahs
 Mumis ne-isprohtamā jaukumā. —
 Deew̄s! kas ne ween muhschige, leels un spehzigs,
 Un pahr wissu debbes gohdojams;
 Bet kas arri mumis zaur Jesu K̄ristu
 Scheit ka mihligs Lehws irr pasihstams. —
 Lehws! kas wissas leetas effi raddij's,
 Tu ir laikus atwedd', — aisswaddi;
 Zaur tew atnahk gaddi, deenas, stundas,
 Zaur tew aistek brihds un mehneschi. —
 Ir schis gads, kas jau patlabban heidsahs,
 Nahze mumis no tew, ak mihlaj̄s Lehws!
 Lihds ar wissu, ko tu eeksch ta dewi,
 Kas muhs laimoja, — ko zeetam mehs.
 Kaut gan brihscham kahdas raises bija —
 Jo bes tahm jau newaid pafauli; —
 Tomehr dauds jo wairak bij' to deenu,
 Kas ar faldeem preekeem atnahze.
 Lehws! Tu bij' schim gaddam lihds arr' dewis,
 Kas pee meef's un dwehfel's waijaga:
 Sahl' un mai' un tawu svehtu wahrdi,
 Pee ka bija palikt tizzibā. —
 Bet ko mehs schim gaddam lihdsi dohsim,
 Kad tas scho nakt' atstahs pafauli,

Un aisees us muhschibu, preelsch tewim
 Utbildeht, kà dsihwo zilweki ?
 Woi scho leezibu tam lihdsi dohsim :
 Le hws, mehs tew par wissu mihlej'schi ;
 Lawu wahrdi, kà wiss-dahrgu mantu,
 Sirdis zeeti effam glabbaj'schi ?
 Swehtâ tizzibâ woi palikuschi,
 Kà to Jesus mahza bihbele ;
 Lahdeem wiltniekeem ne klaufijuschi,
 Kas nomaitaht dwehsel's isgahje ?
 Le hws, apsch e hloje es ! Ko buhs mums fazziht ?
 Ja-kaunahs mums, kad to peeminnam !
 Tew til ne-ustizzigi mehs bijam,
 Ka pasaulei wairak klaufijam !
 Ak ! schis gads mums buhtu labbaks bijis,
 Kad mehs paschi buhtum labbaki
 Sawu ihstu laimi peekohpuschi,
 Un kà Kristus-laudis dsihwoj'schi ! —
 Pestit ajs ! zaur tawahm assins-lahfsehm
 Isdseesch pats tahs rakstu-fishmites,
 Ko schis gads pahr muhsu grehku-wainahm
 Aiseijoht us muhschibu lihds ness !
 Usluhko scho muhsu wahju dabbu,
 Kas, kaut gribb, tol ne spehj isdarriht,
 Ko pehz taifnibas tu no mums prassi,
 Ja tu pats ne lihdsi peepildiht !
 Kungs, mans Deews ! lihds ar scho jaunu gaddu,
 Ko no schehlastibas suhti wehl,
 Suhti ar to lihds no schehlastibas
 Mums scheit jaunu fird' un prahtus jel,
 Kas tew ustizz, bishstahs, klaufa, mihle,
 Un ar meern irr, ko tu pats dohd' ;
 Un ta preekos, kà ir krusta behdâs,
 Kà tu gribbi, isturretees proht ; —
 Kas warr peekertees ar tizzib's rohlahm
 Lam, kas ween irr muhsu galvineeks —
 Jesus Kristum — un lam katrà deenâ
 Winnu mihleht, winna m dsihwoht preeks.
 Kad schis jauns gads, kam jau rohkas fneedsam,
 Un kas mums drihs „ labbu rihtu ! ” dohs,
 Buhs mums labs un derrigs, — un atnessihs
 To, kas meef un dwehsel' aplaimohs.

Tad mums wissi preeki, wissas behdas,
 Kas lihds ar scho gaddu mums usnahks,
 Ratrā brihdī isdohsees par labbu,
 Un mums nemeers firdi ne nomahks.
 Aliseijoht, wisch tad mums aldohs mihi,
 Saldi fluhpstidams, „lab'wakkaru!”
 Un scho finnu: „Schee irr Deewa behrn i!”
 Alisneffis no mums us muhschibu.
 Tas buhs preeks, mums tahdu gaddu beidscht —
 Swehti, laimigi tad buhsim mehs!
 Wezzu gaddu fluhpstifim ar preeku,
 Jaunā tu muhs apkamps, ak Lehws!
 Bet ja tu schim gaddam buhs lizzis
 Muhs no pafaul's west us muhschibu,
 Kur wairs gads un laiki ne nobeigfees,
 Ak! tad peeschkire weeglu stundinu.
 Sanemm' dwehfeli tad tawās rohkās,
 Kungs pahr nahwi un pahr dsihwibu!
 Tad, no pafaul's schikhruſchees, mehs, teifsim
 Debbeſs jaunam gaddam: „Lab'rihtu!” 51.

Dseefma, Jesus pa-augstinaschanas deenā dseedama.

Meld. Kristus! Tu staider gaismina ic.

1. Valdees! es finn', karp noeschu, Kad meesā
wairs ne dsihwoſchu; Mans Jesus gahje debbesi, Tur
dwehflei arr' buhs dsihwoſlis.

2. Apſtaidrohts galw'neeks! Kas few tizz, Tas arr'
zaur few taps apſwehtichts; Tapehz man mirſtoht arri-
dsan Buhs Lehwa naminā weeta gan.

3. Arr' man par labb' tu uszehlees! Ja prahs
no grehleem ſargafees, Tad arr', fa tu, Kungs! aie-
eſchu Zaur few us debbeſs ſwehtibu.

4. Us to welz' mannu fird' un prahs', To dweh-
fel' tizzig' apgahdaht; Lai es lihds gallam darbojohs,
Ka debbeſs preekus manjojohs.

5. Kad zihnischanas nobeigas, un kahribos uswaretas,
Tad pee few eeschu meerigi, Lihds meef'ar dwehfli weenofi.

6. Kad, Kungs! tu wiffus ſawā debbesi, Tad, luhdams,
teem man peeffaiti. 13.

Brihw drikecht. No Widsemmes General-gubbernements pusses:
Dr. C. E. Napierſky.